

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

සි/ස ශ්‍රී ලංකා රජයේ වාණිජ (විවිධ) නීතිගත සංස්ථාවේ (“සමාගම”) 2020 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2020 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ

අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ භූරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිභමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක PED/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 9.10 ඡේදය	භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවා ගත් නිලධාරීන්ට ප්‍රවාහන දීමනා වශයෙන් රු.2,966,000 ක් ගෙවා තිබුණි.	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය අනුව දීමනා ගෙවා ඇති අතර අවශ්‍ය අනුමැතියන් පිළිපදින බව	වක්‍රලේඛය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2015 මැයි 25 දිනැති අංක PED 2015/1 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	වක්‍රලේඛයේ විධිවිධානවලට පටහැනිව, නිල වාහන භාවිතා කිරීමට සුදුසුකම් නොමැති නිලධාරීන් හතළිස් හත්දෙනෙකු (47) සඳහා ප්‍රවාහන දීමනා වශයෙන් එකතුව රු.3,645,000 ක් ගෙවා තිබුණි.	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය අනුව දීමනා ගෙවා ඇති අතර අවශ්‍ය අනුමැතියන් පිළිපදින බව	වක්‍රලේඛය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) 2011 පෙබරවාරි 11 දිනැති අංක PED 57 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	ප්‍රචාරණ වැඩසටහන් සඳහා අනුමැතිය ලබා නොගෙන, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ප්‍රචාරණ වියදම් ලෙස රු.1,397,754 ක් වැය කර තිබුණි.	ප්‍රචාරක වියදම් ඇතුළුව සකස් කරන ලද 2019/2020 සඳහා වූ වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ අයවැය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර ඇති බව.	වක්‍රලේඛය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) 2016 පෙබරවාරි 12 දිනැති අංක 02/2016 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය වක්‍රලේඛය	වක්‍රලේඛයට අනුව අවශ්‍ය අනුමැතියකින් තොරව රු.24,860,434 ක් වූ තොග හානි බෙදා හැරීමේ පිරිවැය යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	ආයතනයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියට අනුව, තොග හානිකරණ සඳහා වෙන්කිරීමක් ස්ථාපිත කර ඇත.	වක්‍රලේඛය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.124,798,430 පාඩුවක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ පාඩුව රු.29,098,206 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.95,700,224 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ආදායම රු.1,020,028,485 කින් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
රු.544,864,153 ක් වූ මුළු ණය ගැතියන්ගෙන්, වසර 5 ක ඉක්ම වූ ණය ගැතියන්ගෙන් අයවිය යුතු මුදල රු.134,424,207 ක් විය. කෙසේ වෙතත්, මෙම වාර්තාවේ දිනය වන විට එම හිඟ මුදල් අය කර ගැනීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.	හිඟ ශේෂය රාජ්‍ය ආයතනවලින් අයවිය යුතු මුදල නියෝජනය කරන අතර ණයගැති හිඟ ශේෂ අය කර ගැනීමට සමාගම විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.	හිඟ ශේෂ අය කර ගැනීමට සමාගම කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගම විසින් රු.1,207,401 ක් වූ තොග සත්‍යාපන විවලාභතාවයක් වාර්තා කර තිබුණි. මෙම විවලාභතාවයට තොග සත්‍යාපනයෙහි අතිරික්ත හා උනන්දුවල ශුද්ධ අගය හා තොග අගය කිරීමේදී ඇතිවන විවලතාවය ඇතුළත් විය. අතිරික්ත හා උනන්දු ශේෂයන් වෙන් වෙන්ව හඳුනා ගැනීමට නිසි යාන්ත්‍රණයක් නොමැති අතර උනන්දු තොග ශේෂයන්ගෙන් ඇති වූ පාඩුව වගකිවයුතු නිලධාරීන්ගෙන් අය කර ගෙන නොතිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

පිළිතුර ඉදිරිපත් කර නැත

නිර්දේශය

සමාගම තොග අලාභ හා අතිරික්තයන් වෙන් වෙන්ව හඳුනාගත යුතු අතර තොග අතිරික්තයට හේතු පරීක්ෂා කිරීමට හා තොග අලාභ වගකිවයුතු පාර්ශවයන්ගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය

පවත්නා ගිණුම්කරණ පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම සඳහා රු.9,025,000 ක්වූ මුළු වටිනාකමෙන් රු.1,805,000 ක අත්තිකාරම් මුදලක් 2017 දෙසැම්බර් 18 දින ගෙවා තිබුණද, මෙම වාර්තාවේ දිනය වන විටත් ප්‍රතිග්‍රහන ලිපියේ එකඟ වූ ක්‍රියාකාරකම් 12 කින් එක් ක්‍රියාකාරකමක් පමණක් සම්පූර්ණ කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මෙම මුදල සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලැබිය යුතු ශේෂයට ඇතුළත් කර තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

පරිගණක පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම මුදල Scientist Technologies (Pvt) Ltd වෙත ගෙවා ඇත.

නිර්දේශය

ගිණුම්කරණ පද්ධතිය මුළුමනින්ම නවීකරණය කිරීමට කළමනාකරණය කටයුතු කළ යුතුය.